

Танклевська Н. Стан та перспективи розвитку державного фінансування сільськогосподарських підприємств України [Електронний ресурс] / Н. Танклевська, О. Супрун // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2013. — Вип. 1 (8). — С. 262-270. — Режим доступу до журн. : <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13tnsspu.pdf>.

УДК 351.72:338.43:(477)

JEL Classification: Q14

Наталія Танклевська¹, Ольга Супрун²

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
вул. Р. Люксембург, 23, м. Херсон, 73006, Україна

¹ e-mail: natali.st@rambler.ru

д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів

² e-mail: olga.skripnik86@mail.ru

аспірант

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Анотація. Метою статті є оцінка стану та визначення перспектив розвитку державного фінансування діяльності сільськогосподарських підприємств країни. В статті розглянуто проблеми фінансування діяльності підприємств аграрної сфери, сучасний стан якої пов'язаний з обмеженістю власних фінансових ресурсів, залежністю результатів діяльності підприємств та джерел фінансування від впливу природно - кліматичних умов, недоступністю кредитних ресурсів, відсутністю майнової застави, зменшенням обсягів державної підтримки сільського господарства. Здійснена оцінка стану державного фінансування діяльності підприємств аграрної сфери в розрізі основних програм та заходів, що спрямовуються на розвиток галузі. Визначені особливості та обсяги державної фінансової підтримки розвитку сільськогосподарського виробництва. Обґрунтовані напрями удосконалення фінансування розвитку сільського господарства Херсонської області.

Ключові слова: фінансування, сільськогосподарські підприємства, фінансові ресурси, банківське кредитування, державна фінансова підтримка.

Наталья Танклевская, Ольга Супрун

СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ

Аннотация. Цель статьи – оценка состояния и определение перспектив развития государственного финансирования деятельности сельскохозяйственных предприятий страны. В статье рассмотрены проблемы финансирования деятельности предприятий аграрной сферы, современное состояние которой связано с ограниченностью собственных финансовых ресурсов, зависимостью результатов деятельности предприятий и источников финансирования от влияния природно-климатических условий, недоступностью кредитных

Tanklevska N. et al. (2013). The state and prospects of development of Ukrainian's agriculture enterprises government financing [Stan ta perspektyvy rozvytku derzhavnoho finansuvannya sil'skohospodars'kykh pidpryyemstv Ukrainy]. *Sotsial'no-ekonomichni problemy i derzhava - Socio-Economic Problems and the State* [online]. 8 (1), p. 262-270. [Accessed May 2013]. Available from: <<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13tnsspu.pdf>>.

ресурсов, отсутствием залога под имущество, уменьшением объемов государственной поддержки сельского хозяйства. Проведена оценка состояния государственного финансирования деятельности предприятий аграрной сферы в разрезе основных программ и мероприятий, направляемых на развитие отрасли. Определены особенности и объемы государственной финансовой поддержки развития сельскохозяйственного производства. Обоснованы направления совершенствования финансирования развития сельского хозяйства Херсонской области.

Ключевые слова: финансирование, сельскохозяйственные предприятия, финансовые ресурсы, банковское кредитование, государственная финансовая поддержка.

Nataliya Tanklevska¹, Olga Suprun²

Kherson State Agrarian University,
R. Luxemburg str., 23, Kherson, 73006, Ukraine

¹ e-mail: natali.st@rambler.ru

Dr., Prof.

² e-mail: olga.skrpnik86@mail.ru

Postgraduate Student

THE STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF UKRAINIAN AGRICULTURAL ENTERPRISES GOVERNMENT FINANCING

Abstract. The purpose of the article is an estimation of the state and determination of prospects of development of the state financing in agricultural activity enterprises of this country. In the article are examined the problems of financing of activity enterprises of agrarian sphere, the modern state of which is related to limitedness of own financial resources, by dependence of activity enterprises results and financing sources on influence of naturally - climatic conditions, by inaccessibility of credit resources, absence of property mortgage, reduction of state support in agriculture. In the work was estimated the state of financing of activity enterprises of agrarian sphere is in different programs and actions which head for development of industry. It was determined the features and volumes of state investments in the development of agricultural production. In the work are grounded the directions of improvement of financing of development of agriculture in Kherson region.

Keywords: financing; agricultural enterprises; financial resources; bank crediting; state sponsorship.

Постановка проблеми. Розвиток сільськогосподарського виробництва в умовах приєднання України до СОТ й активізації глобалізаційних процесів неможливий без покращення його фінансування. Зростання потреби у фінансуванні діяльності підприємств аграрної сфери викликане прорахунками у фінансовій політиці, занедбаним матеріальним станом впродовж останніх років, неспроможністю сільськогосподарських підприємств протидіяти внутрішнім і зовнішнім проблемам, які несуть значні загрози їх функціонуванню. Як правило, сільськогосподарські підприємства у процесі своєї діяльності не мають достатніх внутрішніх ресурсів для розширеного (а іноді і для простого) відтворення, відповідної застави для отримання банківських кредитів. В останні роки фінансування аграрної сфери різко погіршилося, що й стало одним з першочергових чинників гальмування темпів його розвитку. Тому, проблема поліпшення фінансування підприємств аграрної сфери є досить актуальною, враховуючи той факт, що і державна підтримка цих підприємств в економічно розвинених країнах й в Україні дуже серйозно відрізняється як за розмірами, так і за формою.

Аналіз основних досліджень та публікацій. В умовах трансформаційних процесів в економіці України невирішеними залишаються безліч теоретичних, методичних і практичних питань фінансування діяльності аграрних підприємств. Слід зазначити, що зазначеними проблемами займалися багато вітчизняних учених, серед яких варто відзначити В. П. Галушко, М. С. Герасимчук, С. О. Гуткевич, М. І. Кісіль, П. А. Лайко, Б. Й. Пасхавер, Г. М. Підлісецький, А. А. Пересада, П. Т. Саблук, П. А. Стецюк, В. П. Савчук, А. М. Третяк, А. В. Чупіс та ін. Але значна частина питань, пов'язаних з покращенням фінансування підприємств аграрної сфери ще потребує подальшого дослідження і вирішення, особливо в частині альтернативних шляхів залучення коштів.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Аналіз наукової літератури підтверджує, що стримуючим фактором для розвитку фінансування агропромислового комплексу є нестабільність умов господарювання, що зумовлюється впливом погодних умов, ціновою нестабільністю, але серед іншого - змінами в законодавчому і нормативно-правовому регулюванні. Останнє частково зумовлене незавершеністю аграрних реформ. Тому, у цих умовах особливої уваги потребує системне вирішення проблем аграрного сектора та створення відповідного механізму його державного фінансового забезпечення й підтримки сталого розвитку.

Постановка завдання. Метою статті є оцінка стану та визначення перспектив розвитку державного фінансування діяльності сільськогосподарських підприємств країни.

Виклад основного матеріалу. Найгострішою проблемою для підприємств аграрної сфери щодо фінансування діяльності є обмеженість фінансових ресурсів при відсутності необхідних обсягів власних коштів фінансування та труднощів доступу до позичкових та залучених фінансових ресурсів. Більшість вчених основними проблемами фінансування діяльності сільськогосподарських підприємств визначають: відчутне зменшення обсягів державної підтримки сільського господарства, що не дозволяє їм нормально функціонувати; недоступність кредитних ресурсів через високі відсоткові ставки та відсутність майнової застави для ведення не лише розширеного, а й простого відтворення; відсутність стабільного фінансування у визначені періоди року (сезонність робіт), що посилює диспаритет цін [5]; залежність результатів діяльності підприємств та джерел фінансування від впливу природно-кліматичних умов; необхідність кредитного забезпечення діяльності та подальшого успішного розвитку суб'єктів господарювання як наслідку впливу попередньо зазначених факторів [1].

Однією з проблем розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні є недостатня його державна підтримка. У переважній більшості розвинутих країн світу, а сьогодні вже й у країнах із перехідною економікою, процеси державного регулювання економіки стосовно аграрного сектора тісно ув'язані з державною підтримкою сільськогосподарських товаровиробників усіх форм власності. Підтримка держави здійснюється у різноманітних напрямках, але завжди має загальнонаціональний характер. Зокрема, основні засади бюджетного фінансування сільського господарства в Україні визначені в Законах України «Про державну підтримку сільського господарства України», «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року», а також у «Державній цільовій програмі розвитку українського села на період до 2015 року» та ін.

Зазначимо, що Законом України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» передбачено 363,6 млрд. грн. видатків із загального фонду Держбюджету, а це на 3,1 млрд. грн. більше рівня минулого року (табл. 1). Крім того, передбачені видатки Міністерства аграрної політики та продовольства у розмірі 8,4 млрд. грн., що на 2,3% менше, ніж у 2012 році. Порівняно з 2008 р. видатки держбюджету збільшилися на 110,4 млрд. грн., але видатки на фінансування Міністерства аграрної політики та продовольства зменшилися на 3,8 млрд. грн. Найменшою була сума видатків на фінансування аграрного сектору у 2010 р. і складала 5,8 млрд. грн. [3].

Таблиця 1

Динаміка видатків загального фонду Державного бюджету України

Видатки Держбюджету України, млрд. грн.								
Показники/роки	2008	2009	2010	2011	2012	2013	+/- 2013/2008	+/- 2013/2012
Всього видатки Державного бюджету	253,2	274,1	307,7	342,79	360,5	363,6	+110,4	+3,1
Міністерство АПіП	12,2	6,4	5,8	10,5	8,6	8,4	-3,8	-0,2
% до загального обсягу видатків	4,80	2,33	1,88	3,06	2,39	2,3	-	-

*За даними додатків до Держбюджету України на 2008 – 2013 рр.

На фоні зменшення загальної суми аграрних видатків у бюджеті 2013 року, на фінансування заходів у агропромисловому секторі із загального фонду держбюджету передбачено мізерну суму - 91,8 млн. грн., що майже у 12 разів менше, ніж у 2012 р., коли сума фінансової допомоги закладалася на рівні 1,2 млрд. грн.

У табл. 2 наведено розподіл видатків на державну підтримку розвитку сільськогосподарського виробництва у 2012-2013 рр. та відображено розподіл кредитів, що надаються з державного бюджету на різні потреби сільського господарства. Так, на фінансування однієї з основних програм для сільгоспвиробників - підтримки заходів в агропромисловому комплексі - поточного року закладено 96,8 млн. грн. проти 1,01 млрд. грн. у 2012 р. Аналіз видатків Державного бюджету на 2013 рік свідчить про значні скорочення фінансування майже всіх програм в аграрному секторі в порівнянні з бюджетом на 2012 рік.

Згідно додатку №3 бюджету на 2013 рік, передбачається значне зменшення видатків по статті «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі» - 96,8 млн. грн. проти 827 млн. грн. у 2012 році. Передбачається виділити 650 млн. грн. зі спеціального фонду на державну підтримку галузі тваринництва (проти 732 млн. у 2012 році). На програми «Створення Державного земельного банку» та «Фінансова підтримка створення оптових ринків с.-г. продукції» зовсім не передбачено коштів. Проте, здійснюватиметься фінансування нової програми – «Фінансова підтримка Української лабораторії якості і безпеки продукції АПК» у розмірі 9,2 млн. грн.

На фінансову підтримку заходів в агропромисловому комплексі на умовах фінансового лізингу буде виділено 8,8 млн. грн. проти 30 млн. у 2012 році. У той же час, бюджет 2013 року містить витрати на збільшення статутного капіталу НАК «Укراгролізинг» для закупівлі технічних засобів для агропромислового комплексу з подальшою передачею їх на умовах фінансового лізингу - 100 млн. грн. із загального фонду і 58 млн. - зі спеціального (по цій статті у 2012 р. було передбачено 80 млн. грн. лише зі спеціального фонду).

Зменшення бюджетних видатків у розпорядженні Мінагрополітики хоча і не є критичним, але означає, що реальне фінансування сектору зменшується в той час, коли загальні витрати держбюджету зросли майже на 15%. Таким чином можна зробити висновок, що Державний бюджет 2013 р. для аграріїв є дуже жорстким і підтримка сільськогосподарського сектору в поточному році буде формальною.

Державна фінансова підтримка, як правило, спрямовується на заходи, що мають важливе значення для розвитку сільського господарства і не можуть бути профінансовані власними коштами аграрними підприємствами або за рахунок кредитів комерційних банків. Державна підтримка сільського господарства України охоплює бюджетне фінансування програм і заходів, які спрямовуються на розвиток галузі, пільговий режим оподаткування, часткову компенсацію процентних ставок за користування кредитами комерційних банків, списання безнадійної заборгованості перед бюджетом [4].

Таблиця 2

Державна фінансова підтримка сільськогосподарського виробництва, млн. грн.*

Показники видатків та кредитування державного бюджету за відомчою та програмною класифікаціями	Загальний фонд		Спеціальний фонд		Разом		Т _{зр} , % 2013р. до 2012р.
	2012р.	20013р.	2012р.	20013р.	2012р.	2013р.	
Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі							
Заходи по боротьбі з шкідниками та хворобами с. –г. рослин, запобігання розповсюдженню збудників інфекційних хвороб тварин	34,0	25,5	-		34,0	25,5	-25,0
Державна підтримка розвитку хмелярства, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними			1075,0	100,0	1075,0	100,0	-90,7
Фінансова підтримка Української лабораторії якості і безпеки продукції АПК		6,06		3,15		9,2	-
Створення Державного земельного банку	120,0				120,0		0,0
Фінансова підтримка створення оптових ринків с.- г. продукції	200,0				200,0		0,0
Державна підтримка галузі тваринництва			732,0	650,0	732,0	650,0	-11,2
Проведення земельної реформи	96,43	221,78			96,43	221,78	+130,0
Видача державних актів на право приватної власності на землю в сільській місцевості	1,27	0,9	232,1	53,16	233,37	54,06	-76,8
Кредитування							
Надання кредитів фермерським господарствам			27,8	27,9	27,8	27,9	+0,36
Фінансова підтримка заходів в АПК на умовах фінансового лізингу	25,0		5,02	8,84	30,02	8,84	-70,6

*За даними додатків № 3 і № 4 до Держбюджету України на 2012 – 2013 рр.[3, 4]

Так, на пряму підтримку сільського господарства у 2012 р. згідно з Законом України «Про Державний бюджет України на 2012 рік» [3] було передбачено витратити 33% загального обсягу аграрного бюджету. За розрахунками аграрних експертів в 2013 р. головний кошторис передбачає пряму бюджетну підтримку АПК на 30% менше від суми на 2012 р. Зокрема, за підрахунками фахівців УКАБ, порівняно з 2012 р. зменшено витрати на бюджетні програми «Фінансова підтримка заходів у агропромисловому комплексі» більш ніж у 10 разів до 97 млн. грн., «Фінансова підтримка заходів у агропромисловому комплексі на умовах фінансового лізингу» - у 3,4 рази до 8,8 млн. грн. Тобто у 2013 р. аграріям доведеться розраховувати в основному лише на свої сили. Великі агрохолдинги знаходяться у кращій ситуації: вони мають доступ до дешевших кредитів зарубіжних банків, можливість виходу на IPO або випуску облігацій. Найважче буде дрібним і середнім виробникам. У цій групі ризику перебувають фермерські господарства. Їх налічується близько 45 тисяч, з них 100 га обробляють — 70%, решта — дрібні. Отже, 20% дрібних фермерів, або близько 5

тисяч господарств, можуть зіткнутися з серозним браком фінансів для своєї роботи. Частково фінансову підтримку дрібні підприємства зможуть отримати від Аграрного фонду, якому в бюджеті на 2013 р. виділили 7,2 мільярда гривень. Проте цих коштів вистачить не всім. Очікується і вихід на ринок державного Земельного банку. Але питання, як і коли він працюватиме — ще не вирішене. Отримати додаткові живі гроші фермери можуть і за допомогою аграрних розписок. При умові, якщо аграрні розписки введуть, то вони дозволять отримати доступ до фінансових ресурсів під реалізацію майбутнього врожаю або виробленої продукції будь-якому виробникові. За підрахунками експертів аграрні розписки можуть залучити до аграрного ринку близько 50 мільярдів гривень на рік [2].

Аграрний сектор економіки Херсонщини формує більше 22% валового регіонального продукту, тісно пов'язаний з природними умовами, технічними можливостями і підготовленими висококваліфікованими людськими ресурсами. У масштабі України на область припадає 2,9% сільськогосподарського населення і 4,8% сільськогосподарських угідь, а питома вага області в загальному обсязі виробництва валової продукції сільськогосподарства України збільшилася з 3,6% у 1990 р. до 4,4% у 2011р. В області діє 545 сільгосппідприємств різних форм власності, 142,7 тис. особистих селянських господарств, зареєстровано 2377 фермерських господарств [6].

В області з'являється все більше сільськогосподарських підприємств і фермерських господарств, здатних вирощувати сільськогосподарські культури на основі найсучасніших технологій, отримуючи при цьому якісну продукцію за високого рівня врожайності. Важливі структурні зміни відбуваються за останні роки й у тваринництві. Розвиток цієї життєво важливої галузі здійснюється за такими напрямками: удосконалення роботи діючих і створення нових спеціалізованих великотоварних господарств з промисловою технологією виробництва; створення власної селекційно-плеїнної бази; покращення умов утримання і годівлі худоби та птиці.

Серед перерахованих переваг розвитку сільськогосподарської галузі Херсонської області необхідно відмітити і негативні явища. На теперішній час досі триває затяжна фінансово-економічна криза в аграрній сфері, свідченням якої є: зношеність матеріально-технічної бази. Понад 50,0% технічних засобів потребують негайної заміни. Рівень забезпечення сільськогосподарства тракторами, комбайнами та іншою технікою становить 78,0-84,0% до потреби; зменшилося виробництво валової продукції в сільськогосподарських підприємствах у порівнянні з 1990 р. на 42,0% [6].

В цілому особливості галузі сільськогосподарського виробництва, а також загострення суперечностей економічного та політичного характеру, відсутність ефективної та послідовної стратегії розвитку аграрної сфери, повільні темпи реформування та збереження тенденцій до звуженого відтворення передбачають підтримку доходів товаровиробників, забезпечення продовольчої безпеки в країні та конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках.

При визначенні напрямів забезпечення розвитку агропромислового виробництва Херсонської області було виявлено, що в регіоні здійснюються важливі заходи щодо розвитку інфраструктури села, а саме обласною радою Херсонської області затверджена обласна Програма будівництва, реконструкції та модернізації об'єктів інфраструктури до 2015 р. від 30.11.2011р. № 336. Головним завданням даної програми є вирішення найбільш гострих проблем жителів області, особливо сільської місцевості та міст районного значення, що потребує державної підтримки. В основу Програми покладено пріоритетні напрями Стратегії економічного та соціального розвитку Херсонської області до 2015 року. Її метою є створення умов для збалансованого соціально-економічного та екологічного розвитку області шляхом вдосконалення інфраструктури населених пунктів; підвищення рівня їх інженерного облаштування; реалізації сучасних та енергозберігаючих архітектурно-будівельних рішень тощо.

Реалізація Програми передбачає поліпшення інфраструктури та якості життя населення, підвищення рівня соціальних гарантій та соціального обслуговування, забезпечення стабільного розвитку систем життєзабезпечення населених пунктів та є запорукою динамічного розвитку

Херсонщини, економіка якої розвивається переважно за рахунок сільських територій, де відбувається реструктуризація виробництва. Обсяг фінансових витрат за Програмою залежить від кошторисної вартості будівництва або реконструкції об'єктів, їх залишкової вартості. Орієнтовний обсяг коштів, необхідних для фінансування Програми, становить 612,7 млн. грн. (табл. 3).

Таблиця 3

**Ресурсне забезпечення обласної програми будівництва,
реконструкції та модернізації об'єктів інфраструктури до 2015 р.***

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	У тому числі по роках:				Усього витрат на виконання програми
	2012	2013	2014	2015	
Обсяг ресурсів усього, млн. грн., у тому числі:	184,4	191,9	128,2	108,2	612,7
державний бюджет	150,9	156,9	114,4	96,4	518,7
місцевий бюджет	33,4	35,1	13,8	11,8	94,1

*За даними Херсонської обласної Програми будівництва, реконструкції та модернізації об'єктів інфраструктури до 2015 р. від 30.11.2011р. № 336 [9]

Фінансування заходів Програми здійснюється в межах наявних фінансових ресурсів. Джерела співфінансування визначено згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18 травня 2011 р. № 520 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання інвестиційних програм (проектів)».

З метою забезпечення повноцінної реалізації Стратегії економічного та соціального розвитку Херсонської області до 2015 р. від 28.11.2008 р. № 781, враховуючи пріоритетні завдання, визначені Програмою економічних реформ на 2010-2014 рр. "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава", на рівні області затверджена обласна комплексна середньострокова Програма розвитку села на 2012-2015 рр. від 28.12.2011р. № 844.[10] Реалізація пріоритетних напрямів передбачає надання державної підтримки для закупівлі основних засобів (племінних нетелів і корів, вітчизняної сільськогосподарської техніки та обладнання) та їх будівництва (тваринницьких ферм, тепличних комплексів, овоче-, картопле-, фрукто-, зерносовищ та підприємств з переробки сільськогосподарської продукції) з подальшою передачею їх товаровиробникам на умовах фінансового лізингу тощо. Бюджетна політика має на меті забезпечення продовольчої безпеки держави, конкурентоспроможності аграрного виробництва та належного рівня його доходності шляхом розширеного відтворення на інноваційній основі. Визначення обсягів та джерел фінансування наведено у табл. 4.

Таблиця 4

**Прогнозові обсяги та джерела фінансування Херсонської області
у 2012-2015 рр., млн. грн.**

Джерела фінансування	Обсяг фінансування	У тому числі за роками			
		2012	2013	2014	2015
Державний бюджет	786,4	173,6	180,8	207,9	224,1
Місцеві бюджети	71,2	9,5	18,5	20,4	22,8
Інші джерела	1019	320	300	210	189
Усього	1876,6	503,1	499,3	438,3	435,9

На першому етапі (2012-2013 рр.) одночасно з виконанням поточних завдань з розвитку села й аграрного сектора забезпечується: поліпшення умов проживання населення в сільській місцевості; формування ринку земель сільськогосподарського призначення; забезпечення раціонального використання, відтворення та підвищення родючості ґрунтів; здійснення контролю за дотриманням базових вимог і стандартів ведення сільськогосподарського

виробництва як умови доступу до бюджетної підтримки розвитку агропромислового комплексу; створення об'єднань особистих селянських господарств для спільного і ефективного використання земельних ділянок; ведення органічного сільського господарства та виробництва біопалива; створення інфраструктури оптових продовольчих ринків тощо.

На другому етапі (2014-2015 рр.) забезпечується виконання передбачених Програмою соціальних і виробничих показників та передбачається: забезпечити виконання визначених заходів за кожним напрямом розвитку аграрного сектора та сільських територій; досягти передбачених Програмою обсягів виробництва продукції; передбачити подальшу роботу з розвитку села та аграрного сектора; створити соціальні, економічні та інші умови для забезпечення необхідних темпів і обсягів виробництва та умов проживання сільського населення тощо.

Таким чином, в процесі дослідження встановлено, що для ефективного розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні та підвищення його конкурентноздатності перш за все необхідно впорядкувати процес державного фінансування сільського господарства, забезпечити його значне зростання та ефективність використання, що відповідає як принципам ринкової економіки, так і підходам до державного стимулювання сільськогосподарського виробництва в інших країнах. Впорядкування потребує механізм прямої державної підтримки сільського господарства. Бюджетні дотації і компенсації потрібно виплачувати насамперед ефективно господарюючим товаровиробникам, а основну масу коштів потрібно спрямовувати на фінансування програм, здатних забезпечити сталий розвиток сільського господарства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати проведених досліджень свідчать про важливість і доцільність державної фінансової підтримки розвитку сільського господарства, що потребує реалізації комплексу заходів з метою підвищення інвестиційної активності регіону, виявлення у діяльності інвесторів перешкод та визначення заходів їх подолання, забезпечення зростання надходжень інвестицій і розв'язання завдяки цьому найголовніших проблем та завдань соціально-економічного розвитку області. Державна підтримка розвитку базових галузей аграрної економіки повинна здійснюватись з метою сприяння забезпечення доступу аграрних товаровиробників до інвестиційних ресурсів для формування продовольчої безпеки країни в довгостроковій перспективі та підвищення життєвого рівня громадян. Для ефективного розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні та підвищення його конкурентноздатності перш за все необхідно впорядкувати процес державного фінансування сільського господарства, забезпечити його значне зростання та ефективність використання, що відповідає як принципам ринкової економіки, так і підходам до державного стимулювання сільськогосподарського виробництва в інших країнах. Впорядкування потребує механізм прямої державної підтримки сільського господарства. Підсумовуючи вище наведене, зазначимо, що обмеженість ресурсів у аграрній сфері примушує шукати якісно нові підходи, ефективні фінансові схеми та механізми їх фінансової підтримки.

Використана література:

1. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М. Д. Білик // Фінанси України. - 2005. - №3. - С.117-129.
2. Білоусова Н. П'ять основних тенденцій у АПК на 2013 рік.../ Н. Білоусова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/ekonomika/pyat-osnovnih-tendenciya-u-apk-na-2013-rik>.
3. Закон України „Про державний бюджет України на 2012 рік” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4282-17>.
4. Майстро С. В. Напрями державної підтримки аграрного сектора та її вплив на конкурентоспроможність продукції на світовому ринку [Електронний ресурс]: / С. В. Майстро. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej2/txts/galuz/05msvpsr.pdf>.
5. Прунцева Г. О. Проблеми фінансування діяльності сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / Г. О. Прунцева. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/PNR_2006/Economics/3_prunceva%20g.o.doc.htm.
6. Статистичний щорічник «Сільське господарство України» за 2011 рік [Текст]. К.: Держкомстат України, 2012. – 391 с.

7. УАК: Аграрний "мізер" Держбюджету-2013 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://agroconf.org/content/uak-agrarniy-mizer-derzhbyudzhetu-2013>.

REFERENCES

1. Bilyk M. D. Nature and assessment of the financial situation of enterprises [Sutnist' i otsinka finansovoho stanu pidpryyemstv]. *Finansy Ukrainy - Finance Ukraine*, 2005, no. 3, pp.117-129.
2. Belousova N. Five major trends in agriculture in 2013 [*P'yat' osnovnykh tendentsiy u APK na 2013 rik*], available at: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/ekonomika/pyat-osnovnih-tendentsiy-u-apk-na-2013-rik>.
3. *Zakon Ukrainy „Pro derzhavnyy byudzheth Ukrainy na 2012 rik” - The Law of Ukraine "On State Budget of Ukraine for 2012"*, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4282-17>.
4. Maystro S. V. Areas of government support of the agricultural sector and its impact on competitiveness in the global market [*Napryamy derzhavnoyi pidtrymky ahrarnoho sektora ta yiyi vplyv na konkurentospromozhnist' produktsiyi na svitovomu rynku*], available at: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej2/txts/galuz/05msvpsr.pdf>.
5. Pruntseva G. O. Problems of financing activity of agricultural enterprises [*Problemy finansuvannya diyal'nosti sil's'kohospodars'kykh pidpryyemstv*], available at: http://www.rusnauka.com/PNR_2006/Economics/3_prunceva%20g.o.doc.htm.
6. Statistical Yearbook "Agriculture in Ukraine" in 2011 [*Statystychnyy shchorichnyk «Sil's'ke hospodarstvo Ukrainy» za 2011 rik*], Kyiv, 2012, p. 391.
7. UAC: Agricultural "minuscule" Budget 2013 [UAK: Ahrarnyy "mizer" Derzhbyudzhetu-2013], available at: <http://agroconf.org/content/uak-agrarniy-mizer-derzhbyudzhetu-2013>.

Рецензія: д.е.н., проф. Андрушків Б. М.

Reviewed: Dr., Prof. Andrushkiv B. M.

Received: March, 2013

1st Revision: April, 2013

Accepted: May, 2013

